miscetur: *ammoniacum* in aceto maceratur, liquatur & coquitur ad mellis cõsistentiam: postea cera in oleis liquabitur. His igni subtractis, miscebitur *æsypus*; tum *ammoniacum* solutum, & *terebinthina* simul; tandẽ pulueres, semper agitando, vt abeãt cuncta in cerati spissitudinem legitimam.

Vires. Vim habet emolliendi, resoluẽdi, ac digerendi, & dolores sedandi: proinde duris tumoribus hepatis, lienis, vteri, neruorũ, articulorum, & aliarum partium conducit.

Alia quædã externa medicamenta, ceratorum nomine descripta ab authoribus traduntur, quæ quod duriore consistentia frequẽtius parentur, de his sub emplastris *libro seq.* loquemur. Alia autem molliora, qualia à Mesue describũtur, aut nunquam, aut rarissime parantur.

FINIS LIBRI QVINTI.

OFFICINÆ

PHARMACEVTICAE, SIVE ANTIDOTARII

De Medicamentis externis,

LIBER SEXTVS;

De Emplastris.

PER PETRVM VFFENBACHIVM REIP. MOENOFRANCOfurtensis Medicum ordinarium in fine auctus.

PRÆFATIO.

MATERIES vnguentorum & emplastrorum eadem est, vt & virtus, sed consistentia diuersa; in illis quippe molliuscula, in his valde crassa ac solida; ob id non in vasculis vnguentorum more reconduntur, sed in magdalias seu bacillos digiti crassitudine & longitudine formantur; qui charta inuoluti in officinis seruantur. Vt eam spissitudinem acquirant, plus ceræ, quam vnguenta, & minus olei ad sui confecturam admittunt, vt sæpe duplum ceræ ad olei pondus; interdum triplum, atq; etiam aliquando quadruplum. Augetur tamen vel minuitur cera pro resinarum & succorum concretorũ copia, vt etiam oleum, prout medullæ, adipes & axungiæ maiore aut minore

dosi

dosi veniunt in confectionem. Ex stirpium autem & animalium partibus, mineralibus & metallis emplastra conficiuntur, quorũ nonnulla velut corpus & consistentiam tantum præbent; virtutem vero nullam aut exiguam, *cera* nempe, *oleum cõmune, lithargyrus*, & interdum resinæ; alia simul cum materie virtutem & efficaciam, vt mineralia, plantæ, & reliqua omnia, quæ accedunt ad cõpositionẽ. Nõ omnia tamen emplastra cerã aut resinas admittũt, quæ sc. aliunde materiam illis proportionatam, vt *ladanum, thus*, copiosum, aut quid *simile* excipiũt. Fiunt & quędã absq; cera & ignis adiutu, quorũ nempe materialia *melle* aut mucaginib. vel viscido quodã cremore subacta in emplastri spissitudinem concrescunt, vt *emplastrũ de crusta panis*, & *de baccis lauri*, aliaq; multa quę inter emplastra & cataplasmata ambigũt. Porro, in emplastris conficiendis ordo seruandus, vt primum cera oleo liquetur dein liquores, succi, & mucagines permiscentur, & lente coquuntur ad aqueæ humiditatis exhalationem: tum resinæ & adipes induntur, vt & gũmi genera, ex quibus nonnulla commiscentur syneera, alia, non nisi vino, aceto, aut alio liquore diluta, colata, & cocta. Si *terebinthina* desideretur, ea addatur emplastro iam percocto & igni substracto. Tandem pulueres creti insparguntur, seduloque versantur, agitantur, & subiguntur, vt in massam concrescant, nec *mollem*, nec duram, sed mediam & *lentam*, quæ tamen digitos contrectantium non inquinet. Si succi liquidi, vinum, acetum, aqua medicamentosa, vel decocta quædam emplastri confectionem ingrediantur, ea coquenda ad serosæ humiditatis dissipationem. Succi inspissati & recentes aliquo soluuntur liquore, qui etiam coctione absumitur. Dum sicciores sunt & friabiles, solum puluerantur & miscentur. Et vt magni refert, quæ prius, & quæ posterius in dispensandis emplastris ponũtur, sic quæ minus aut diutius coquuntur; nam *lithargyri* leuis coctio emplastrum album facit, longior nigrum: *ærugo* modo melinum, modo viride, modo fuscum reddit: pro vario ignis calore: sæpeque coloris mutatio qualitatis arguit mutationem; nam *lithargyrium* diutius coctum, emplastrum efficit simul & nigrius & exsiccantius. Et licet consistentia & facultas in emplastris potissimum expetantur, attamen color & odor multum commendantur. Cum autem de præceptis generalibus in emplastrorum compositione seruandis abunde in nostris Institutionibus. nempe *cap. 4. lib. 3.* egerimus, superest nunc, vt de particulari singulorum præparatione & confectione agamus.

CAP. I.

Diachylon album, seu simplex D. Mes.

℞. *Olei veteris* ℔ j.
lithargyri puri tenuissime triti ℔ j. ß
mucaginum radic. althea,
sem. lini, &
fœnugraci an. ℥ iiij.

Fiat emplastrum, consistentia legitimum.

COM-

COMMENTARIVS.

Multiplex est huius emplastri denominatio: à succis enim mucagineis, quib. magna sui parte constat, & virtutem assumit, *diachylon* vocatur, à colore, *album*; à communi eius vsu, *commune*, à quinque simplicibus ipsius confecturam ingredientibus *pentapharmacum*, & sæpe *diachylon simplex* ad differentiam compositi. Eius inuentorem tota myropolarum familia Mesuem agnoscit, ante eum tamen Serapio & Auicennas illius descriptionem dederunt. Omnes autem iuxta formulam superiorē exhibent, in qua *oleum* & *lithargyrus* potius materiam & corpus, mucagines efficaciam suppeditant, ex quib. diuersa proportione mistis, & præparatione vnitis, Paulus *cap. 17 lib. 7.* emplastrum suum de succo cōfi. it: Melius tamen sic, iuxta descriptionem traditam paratur; *Lithargyrus* à scoria, plumbo, & sordib. repurgatus tenuissime læuigatur in mortario metallico diutissime, vt duodecim horas, cum oleo agitatur, subigiturque: post igni lento coquitur, semper versando, donec *lithargyrus* crassescat, & consistentiam mellis nanciscatur, atque fundo pilæ non adhærescat. Tum igni eximatur, vt paulatim frigescat: postea seorsim mucilagines in aqua extractæ parum feruefiant, ad aquosioris partis exhalationem; dein earum pars circiter tertia primum *lithargyro* accurate misceatur, atque rursus igni reddatur, vt crassescat: tandem residuum addatur, agitetur, & blando igne ita feruefiat, vt ex omnibus sic vnitis & concorporatis fiat emplastrum consistentiæ legitimæ: in cuiuslibris singulis, si pulueris ireos vncia vna commisceatur, *diachylon ireatum* habebitur. Signum emplastri perfecte cocti habetur, cū ipsius portio marmori adhibita non adhæret, aut digitos, dum contrectatur, non inquinat: illius enim compages sequax esse debet, lenta & viscida, vt exformentur magdaliæ, alba papyro inuoluendæ, & in pharmacopolio seruandæ.

Commune.

Pentapharmacum.

Præparatio.

Diachylon Ireatum.

Signū emplastri perfecte cocti.

Emplastrum diachylon, malacticum optimum est: hepatis enim, lienis, ventriculi, & aliarum partiū duros tumores emollit, & humores coquit. Quod *Iridim* admisit, magis attrahit, incidit, & resoluit. *Vires.*

CAP. II.

Diachylon magnum D. Mes.

℞. *Lithargyri auri tenuissime pulueratī lib. 1.*
oleor. irini,
anethini,
Chamamelini an ℥ viij.
mucaginis radic. althęæ.
caricarum,
sem. lini &
fœnugræci,
ichthyocollæ,
succorum ireos,
scyllæ,
œsypi an. ʒ xij ß.
terebinthinæ ℥ iij.
resinæ pini,
cerę flauę an. ℥ ij.
Fiat emplastrum, vt artis est.

Diachylon magnum cum gummis.

℞. *Bdellii,*
sagapeni,
ammoniaci an. ℥ ij.
Vino dissoluantur, colentur, & coquantur ad mellis crassitudinem, addantur massæ diachyli magni fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Vt diachylon simplex & ireatum, sic magnum & gemmatum coniunguntur, atque omnia eadem serie describuntur, quod inter se viribus & nomine plurimum conueniant. In magni descriptione & apparatu Paul. Ægin. multum à Mesue dissentit, Oribasius à Paulo, ab vtroque vulgaris vsus, Mesuei doctrinæ accommodatus, quem hoc in emplastro sequimur, neglectis tamen *vuis passis*, in quarum locum ex Guidone *radicem althęæ* substituimus. Sic autem paratur: *Lithar-*

thargyrus purgatus, & subtilissime tritus, in mortario cupreo diutissime cum oleo agitandus & nutriendus: deinde igni lento coquendus, assidue mouendo & versando, donec crassescat: tum mucilagines adduntur, atque lente coquuntur ad seri euaporationem. Postea *alkanach*, seu *ichthyocolla* ponitur succis *ireos & scillæ* diluta, coquiturq; ad succorum absumptionem. *Alkanach* loco, *alkam*, seu viscũ illud, quo capiũtur aues, poni potest, quod huic emplastro non minus, imo magis conuenit. His omnib. adhuc igni stratis *cera* liquanda, vt etiam *resina*: igni substractis, *terebinthina* diluenda, nec non *œsypus*, assidue mouendo, vt tota mixtura in emplastri coëat massam idoneam. Nonnulli industriosa sedulitate, paruam quãdam mucaginum portionem in principio vna cum oleis & *lithargyro* commiscent: coquunt & agitant, & postea reliquam earundem partem: sic enim *lithargyrum* impediunt, ne ad vasis fundũ *decidat*, & albius emplastrum efficiunt. Quid sit autem *ichtycolla*. *lib.* 3. *de mater. medic.* dictum est, *cap.* 17.

Alkanach.

Alkam.

Eadem præstat hoc emplastrum, quæ superius, sed efficacius: magis enim duritiem quamlibet mollit, coquit, & digerit. Gummatum potenter attrahit, emollit, & resoluit.

Facultates.

C A P. III.

Emplastrum de mucaginibus, seu diachylon compositum.

℞. Mucaginum sem. althea,
lini,
fœnugraci,
corticis mediani vlmi an.
℥ iiij.
ol. chamæmeli,
liliorum,
anethi an. ℥ j.
ammoniaci,
galbani,
opoponacis,
sagapeni an. ℥ ß.
cera noua ℥ xx.
terebinthinæ ℥ ij.
croci ʒ ij.
Fiat emplastrum arte iam præscriptum.

COMMENTARIVS.

Licet de emplastri huius authore non satis constet, fere tamen ab omnib. pharmacopolis paratur iuxta descriptionem hanc, quam ex Fernelio eius transscriptore exhibemus: ad cuius apparatum primo mucagines in aqua extrahuntur: extractæ cum oleis lento igne coquuntur ad aqueæ humiditatis resolutionem. His *cera* frustulatim secta liquatur, & spatha agitatur. Postea gummi dicta, *aceto* diluta, colata & cocta ad aceti dissipationem adduntur, & rudicula agitantur. Omnibus ab igne semotis terebinthina commiscetur. Tandem crocus, atque sic accurate versando massa idonea conficitur, ex qua formantur magdaleones pondere vnciæ dimidiæ, & aliquando integræ.

Præparatio.

Emplastrum de mucilaginibus partim emollit, partim coquit, ac maturat: ob id tumoribus præter naturam duris, vtroque dicto modo sanandis, confert. Enumeratur enim inter emollientia & suppurantia, eiusque frequens est vsus.

Viros.

C A P. IV.

Emplastrum de meliloto D. Mes.

℞. Meliloti ℥ vj.
florum chamæmeli,
comarum absynthii,
samsuchi,
fœnugraci,
baccarum lauri,
radic. althea an. ʒ iij.
sem. apii.
ameos,
cordumeni,
ireos,
cyperi,
spicæ,
cassiæ lignea an. ʒ j. ß.
ammoniaci ʒ x.
styracis calamitæ.

bdellii.

bdellii an. ℥ v.
terebinthinæ ℥ j. ß.
ficus pingues n. xij.
seui caprini,
resinæ an. ℥ ij. ß.
ceræ ℥ vj.
olei sampsuchini,
ol. de spica an. ʒ vj. vel singulorũ ℥ j.
Aquæ decoctionis meliloti, chamæmeli, & fœnugraeci q. s. fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Multis constat hoc emplastrum, quæ seorsim & artificiose debent præparari, antequã accedant ad illius confecturam: ac primo quidem loco radices terẽdę, secundo, semina; tertio, herbæ & flores: tum *cinnamomum* & *styrax*, sed seorsim vtrumque: deinde miscentur omnia. Inter ea macerãtur *bdellium* & *ammoniacum* in *aceto* potius, quam in *decocto meliloti, chamæmeli, & fœnugraeci*, vt nonnulli volunt, in quo non nisi ægre dissoluuntur. In eo tamen mucagines, radicis *althea & fœnugraeci* optime possunt & debent extrahi, quibus colatis adiiciuntur *ficus tusæ*, eodem decocto maceratæ, & per cribrum traiectæ. Ex his autem sic apparatis conficitur emplastrum hoc modo: *Cera, resina, & seuum hircinum* simul liquanda: his igni substractis addendis gummi macerata, colata, & ad mellis crassitiem cocta: tum *terebinthina*, dein pulueres simul vniti. Quibus omnibus probe subactis adduntur *olei sampsuchini & de spica an. ʒ vj. vel ℥ j.* ad summum. Qui enim singulorum ℥ vj. ex Bauderonio addiderit, vnguentum, quam emplastrum potius effecerit. Si *ficus* ficiores sint, poterunt teri, & cum reliquis puluerari, vt etiam *bdelliũ*: præstat tamen ea macerari & percolari. Pro *cordumeni carui semen* ponendum est, non *cardamomum* vt multi faciunt, vocum affinitate decepti: cætera facilia sunt.

Vires. Emplastrum è melilioto inueteratas durities iecoris, lienis, ventriculi, & reliquarum partium emollit, coquit, & resoluit, hypochondriorum tensionem laxat, & flatus discutit.

In emollientium & resoluentium classe describitur à Iouberto emplastrũ, triapharmacum, cuius vt simplex est compositio, sic qualitas imbecillior, propterea rarus admodum vsus. Illius materia est eadem prorsus atque vnguenti *crudi* siue de *lithargyro*: Constat enim *oleo, lithargyro & aceto* coctis ad emplastri consistentiam. *Emplastrũ triapharmacum.*

CAP. V.

Emplastrum oxycroceum D. Myr.

℞. Croci,
picis naualis,
colophonia,
cera an. ℥ iij.
terebinthina,
galbani,
ammoniaci,
myrrha,
thuris,
masticbes an. ℥ j ʒ iij.
Fiat emplastrum, vt artis est.

COMMENTARIVS.

Ad durities quoque emolliendas, digerendasq; emplastrum hoc fuit institutum, inuentumque à Myrepso, qui nomen illi dedit ab *aceto*, in quo gummi macerantur & dissoluuntur, & à *croco*, cuius colore tota mixtura inficitur. Ad hunc autem modum componitur: *Ammoniacum & galbanum* parum contusa macerantur noctem integram in *aceto*, vt diluantur; deinde coquũtur ad *aceti* deperditionẽ. Inter ea, *cera* in vase idoneo liquanda; liquatæ addẽda *zopissa*, seu *pix naualis*; tum *colophonia*. His admiscẽtur gummi dicto apparatu liquata: quibus ab igne semotis *terebinthina* commiscenda; deinde *myrrha, thus, croceus, & masticbe* seorsim trita & vnita, semper agitando, vt fiat massa idonea, quæ in marmor *oleo mastichino* inunctum, & puluere *croci* consperſum iniicitur, & formantur magdaliæ solitæ magnitudinis. Nonnulli *croci* quantitatẽ minuunt, nul- *Zopissa.*

lo aut exiguo virium dispendio, quibus assentiunt.

Virtes. Emplastrum hoc virtutem habet emolliendi, digerendi, articulorum & neruosarum partium dolores sedandi, & ossa fracta iuuandi.

Ceroneum. Ceroneum parare non tenebitur, qui *oxycroceum* habebit, propter multã virtutis, quæ inter vtrumque est, affinitatem.

CAP. VI.

Emplastrum de ianua D. *Pr.*

℞. *Succorum betonicæ,*
plantaginis,
apii an. ℔ j.
ceræ flauæ,
resinæ,
terebinthinæ,
picis an ℔ ß.
Ex arte fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Duo sunt emplastra de *betonica*; vnum minoris descriptionis, quod in officinis vulgo, *Emplastrum de ianua* nominatur; alterum maioris compositionis, *de betonica* simpliciter dictum, quod propter virium præstantiam à multis nunc paratur, hucusque Andernacus author perhibetur, illius vero N. Præpositus, ex cuius descriptione sic debet confici. In *succis betonicæ, plantaginis, & apii* colatis nec depuratis liquanda *cera, pix & resina*, & cum *terebinthina* portione coquenda, semper mouendo, ad succorum resolutionem; deinde reliqua *terebinthina* addenda, & adhuc parumper feruefaciendæ, vt cuncta vniantur in idoneam emplastri consistentiam, ex qua formentur magdaliæ digiti crassitudine & longitudine, in pharmacopolio ad vsus futuros asseruandæ. *Præparatio.*

Emplastrum de ianua vim habet maturandi & digerendi: peculiari autem dote caput roborat, eiusque vulneribus vlceribusque prodest.

CAP. VII.

Emplastrum de betonica D. *Andern.*

℞. *Betonicæ viridis,*
pimpinellæ,
agrimon.
saluiæ,
pulegii,
millefolii,
consolidæ maioris,
callitrichi an. ℥. vj.
thuris,
mastiches an. ʒ iij.
ireos,
aristolochiæ rotundæ an. ʒ vj.
ceræ albæ,
terebinth. an. ℥ viij.
gummi oleæ Æthiopicæ ℥ ij.
resinæ pini ℥ vj.
ol. abietini,
vini alb. an. q. s.
Fiat emplastrum secundum artem.

COMMENTARIVS.

Cum morbi capitis quamplurimi sint, qui præter chirurgorũ manus topica medicamenta desiderant, eorum tamen paucis quibusdam tantum, cum emplastrum *de ianua* auxilietur, recte ab Andernaco maius hoc & efficacius *emplastrum de betonica* descriptum est, vt quod pluribus præter naturam effectionibus capitis optime & salubriter medeatur. Paratur vero sic: Herbæ in mortario probe contusæ hebdomadam integram in *vino albo* macerantur, agitantur, & coquuntur. Vino expresso colatoque, & lento igne cocto ad tertiæ partis consumptionem *oleum abietinum* adiicitur; dein *cera* liquata; mox *resina & gummi*; postea *terebinthina*. His paulatim refrigeratis reliqua trita, & creta adduntur, & manibus assidue subiguntur, dum totus humor exhalet. Postremo *lac caprinum*, aut aliud, vt *vaccinum*, additur ad magdaleones formandos. *Præparatio.*

Com-

Vires. Commendatur plurimum ad fracturas vniendas, ossaque carne cõtegenda, squamas ossium detrahendas, & ad ea, quæ in alto latent, foras euocanda efficax existit: carnes amissas durasque restituit, valde abstergit, digerit, & siccat.

CAP. VIII.

Emplastrum de baccis lauri D. Mes.

℞. *Baccarum lauri ℥ ij.*
thuris,
mastiches,
myrrhæ an. ℥ j.
cyperi,
costi an. ℥ ß.
mellis despumati q. s. fiat ex arte emplastrum.

COMMENTARIVS.

Huic emplastro conficiendo præter aliorum conditionem, neque oleum aut axungiam addidit Mesue, sed solum *mel* ad excipienda reliqua, cuius dosim non definit, sed artificis relinquit arbitrio. Illius vero ℥ j. ß. aut ℥. ij. tantum pulueribus comprehendendis satis esse credũtur, ad idoneum corpus emplastro impertiendum, quod efficacissimũ & mirabile ad hydropem Mesue scribit, si *cyperi* quantitas triplicetur, & addatur *stercus capræ*, aut *vaccæ* siccum ad pondus omnium; sed præstat simplicius habere, aut *cyperum* tantum triplicare, & vsus tempore alterutrius animalis dicti stercus permiscere.

Præparatio. Ad præparationem omnia præter *mel* separatim puluerantur, & melli despumato, nec cocto, sed adhuc calenti, *cyperus & costus* adiiciuntur: Refrigerato *thus, mastiche & myrrha* permiscentur, & magdaleones formantur, qui quod citius indurescant, nonnulli malunt totam massam in vase fictili recondere, & seruare; sic enim reposita non facile exsiccatur, & diutissime custoditur, nulla aut exigua virium iactura.

Dolorem ventriculi, intestinorum, hepatis, renum, vteri & vesicæ à flatibus, vel à causa frigida ortum sedat, & materiam tenuiorem, & flatulentam discutiendo hydropi sicco confert. *Vires.*

CAP. IX.

Emplastrum Tonsoris D. Aetii.

℞. *Picis siccæ ℔ ij.*
ceræ ℔ j.
resinæ pini ℔ ß.
farinæ fœnugræci,
pollinis radicis chamæleonis nigri an. ℥ iiij.
cuminii tenuissime triti ℥ ij.
Fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Medici quotidie multa in rem præsentem medicamenta præscribunt his præstantiora, quæ in vulgarib. dispensariis cõtinentur; illorumque effectus vt pharmacopœi obseruarunt, descriptiones quoque seruant, & postea singulis audacter exhibent. Sic mulierculæ quasdam receptas, vt nominant, magnificiunt sæpissime, & in gynæceis custodiunt, à quibus leuamen aliquod senserunt: Sic Tonsor quidam ex Bithynia à Medicis sibi coætaneis emplastrum habuit, quo solo cum sæpe & feliciter vteretur, *emplastrum Tonsoris* vocatum est: Sic adhuc Textor quidam Parisinus à viginti annis, vnguentum quoddam nigricans basiliconi vulgari simile habuit, ad omnesque plagas exhibuit: Eo mortuo, filius eius similiter parat & dat, vixq; semestre quispiam Lutetiæ degit, qui non viderit, aut expertus fuerit *Vnguentum Textoris.*

Licet autem Medici sæpius improbent, quæ ab ignaris probantur, attamen Aetius plurimi ducit hoc emplastrum Tonsoris ad splenicos, & hydropicos, & ischiadicos: Multos enim, inquit, à coxendicum dolore liberauit: nam humores serosos, & flatus attrahit, digerit, & resoluit. Hæc autem facilius præstat, si *Vires.*

cum *oleo irino*, aut axungia quadam conficiatur. Vix enim sine pinguibus confici potest, proinde olei dicti libram dimidiam adiiciendam censeo.

Bryonia sylvestris nomina varia.

Si *radix chameleontis* desit, pondus æquum *radicis bryoniæ* vulgaris, quam *vitem albam* nominant, poterit assumi, presertim cum hydropicis & splenicis mederi consilium erit. Ischiadicis vero proderit magis, vt & aliis doloribus arthriticis, si substituatur radix alterius *bryoniæ sylvestris*, quæ officinis *sigillum B. Mariæ* vocatur, Dioscoridi *cyssophillos*, & *cyclaminos altera*, Mauritanis *Bothormarien*, id est, *tuber terræ*, quibusdam *rapum terræ*, aliis *Thamus*, Plinio *cissanthemos*, Democrito *malacocissos*.

Bothormarien. Thamus. Cissanthemos. Malacocissos.

Est enim velut quædam mollis hedera, in arundineis iuxta aquas nascens, quarum est adeo amans, vt earum scaturigines perpetuo quæritet, atque ibi aquam subesse, vbi reperitur, botanici experientia multa fulti contendunt.

Vires. Sigillum cœleste.

Ab Arnaldo Villanouano *sigillum cœleste* vocatur, plurimumque valere arthriticis doloribus sanandis sic scribit; *Cœleste sigillum dolores pedum sanat in æternum.*

CAP. X.

Emplastrum Palmeum, seu Diachalciteos.

℞. *Olei veteris,*
lithargyri auri an. ℔ *iij.*
axũgiæ suillæ, veteris & insulsæ ℔ *ij.*
vitrioli alb. ℥ *iiij.*

Coque igne lento, assidue mouendo spatula palmea, & fac emplastrum.

COMMENTARIVS.

Vsu magis, quam ratione hoc emplastrum à tota Myropolanorum & chirurgorum turba vocatur *Palmeũ*, & vulgo *Diapalma*, vt quod palmea tantum spatha inter coquendum agitetur, versetur, subigatur. Nonnulli à sua basi nomen mutuati, rectius emplastrum *Diachalcitheos* nuncuparunt: sed qui discrimen inter *vitriolũ* & *chalcitim* constituunt, ex hac emplastrum *Diachalciteos*, ex illo *Palmeum* fieri dicunt; in reliquis vtrumque simile est, vnde alterum alterius nomine sine discrimine donatur. Multi tamen ambo non similiter parant; nam ad confectionẽ *Diachalciteos*, sumunt *Chalcitim vstam*, eiusque tantum ℥ iij. sumunt, & inter coquendum tenellos ramulos palmæ minutim incisos, consilio Galeni, iniiciunt; *Palmeũ* vero iuxta formulam præscriptam conficiunt, spatha palmea assidue mouendo: Ac primum quidem *lithargyrum* tenuissime læuigatum, lento igne, cum oleo & axungia diutissime coquunt ac nutriunt semper agitando rudicula, seu ramo palmæ, vt dictum est, vel alius arboris astringentis, vt *quercus*, vel *mespilli*, qui recenter sit incisus: atque vt spatulæ vis medicamentosa melius emplastro communicetur, eius extremitatem subinde prescindunt, & superficiem abradunt, ad humiditatem vsque natiuam. Mixturæ sic coctione & agitatione incrassatæ, & igni substractæ *vitriolum Romanum, seu album*, *chalcitidis* veræ penuria, pulueratum iniiciunt & subigunt: sicq; massam habent consistentia laudabilem, ex qua magdaleones formant. Multi ratione optima vitriolum simul cum reliquis emplastri compositionem ingredientibus coquunt, vt partem acrimoniæ deponat.

Diachalciteos.

Præparatio.

Valet ad cruenta vulnera, tumores pestilentes, & exituras. Ad vlcera quoque, & contusas, diuulsasque partes & ecchymomata.

Vires.

CAP. XI.

Emplastrum de gratia Dei.

℞. *Resinæ* ℔ j.
terebinthinæ ℔ ß.
cereæ albæ ℥ *iiij.*
mastich. ℥ j.
verbenæ,
betonicæ,
pimpinellæ an. m. j.

Tusis & coctis ex *vino albo* plantis, & reliquis

reliquis simplicibus in illarum decocto colato, & ad ipsius absumptionem coctis, fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Ex his est hoc emplastrum, quæ ad ostentationem speciosa nomine designantur, cuiusmodi est *Isotheos Antidotus* apud Aetium *cap.55.tet.2.ser.4.* *Emplastrũ Isis* apud Paulum *cap.17.lib.7.* & aliud emplastrum *Homo* appellatum, ex *sandice & oleo* paratum, cuius meminit Aetius. Audita enim eiusmodi nomenclatione, non modo rustici, sed qui inter vrbanos sese putant sapientiores, ad emendum medicamentum alliciuntur. Vocemus ergo cum tota aromatariorum familia hoc emplastrum, *de gratia Dei*, & sic conficiendum imperemus. Herbæ recens collectæ, ac virides minutim incidantur, in pila lapidea comminuantur, in vini albi generosi sufficienti quantitate per diem macerentur, dein coquantur ad mediæ partis vini absumptionem: Expressis herbis, abiectisque, incolato liquore *cera* minutim fracta, vel secta liquanda coquendaque assidue spatha mouendo, ad liquoris exhalationem: tum *resina* trita permiscenda & liquanda: his ab igne semotis *terebinthina* vnienda: refrigeratis *mastiche* concorporanda in legitimam consistentiam emplastri. Sic namque melius conficitur, quam methodo à Præposito proposita.

Emplastrũ homo dictũ.

Præparatio.

Vires.

Laudatur ad vulnera, vlceraq; repurganda & coalescenda, & ad partes, quibus adhibetur, roborandas. Efficacius tamen hæc cuncta præstaret, si ex *vino rubro* pararetur.

CAP. XII.

Emplastrum diuinum.

Lapis heraclius.

℞. *Lapidis Heraclii, id est, magnetis ℥ iiij.*
ammoniaci ℥ iij & ʒ ij.
bdellii ℥ ij.
galbani,
myrrhæ an. ℥ j. ʒ ij.
olibani ℥ j. ʒ j.
opoponacis,
mastiches,
aristolochiæ longæ,
viridis æris an. ℥ j.
lithargyri auri
olei communis an. ℔ ß.
ceræ nouæ ℥ viij.
Misce omnia, vt decet, & fac emplastrum.

COMMENTARIVS.

Dum speciosa hæc medicamentorum nomina vel lego, vel audio, in mentem simul, & rursum veniunt bellissima chymicorum remedia, qui cum viderint, suum *Elixir vitæ* iam nunc nimis tritum, potiones quasdam modo *liquores cœlestes*, modo *potiones angelicas* nominant. Sed tolerabile nomen est, cui medicamenti vires vtcunque respondent, quæ cum in hoc emplastro efficacissimæ sint, licet non diuinæ, idipsum cum authore, diuinum nominabimus.

Sic autem paratur: *Lithargyrus* subtilissime tritus horas duodecim cum oleo ducendus, agitandus, & nutriendus, ac lento igne semper mouendo coquendus ad *mellis* crassitudinem; dein *cera* in frustula diuisa, miscenda & liquanda. Interea gummi in *aceto*, vel *vino* tenui maceranda, diluenda, colanda, & ad humiditatis aquosæ discussionem, & euaporationem coquenda: tum *terebinthina* commiscenda. Post hæc omnia in *lithargyrum* cum oleo nutritum, & *cera* vnitum coniicienda & incorporanda. His omnibus puluere *myrrhæ, mastiches, thuris, aristolochiæ, amyentis.* hoc est, *magnetis*, seorsim tritorum commiscendi, tum demũ *arugo trita*, ne cocta diutius emplastrum faciat rubrum. Ex omnium sic probe mixtorum vnione fit legitimæ spissitudinis emplastrum. Pro puluere *amyentis*, vt cum vulgo loquar, quidam *Amenti dulcis*, id est, *Sagiminis vitri* puluerẽ sumunt, melius tamen cum *magnete* vbiq; paratur.

Præparatio.

Amyentis.

Amentis dulcis.

Empla-

Vires. Emplastrum diuinum vim habet, partes, quibus adhibetur, emolliendi, dolorem sedandi, humores attrahendi, digerendi, ac resoluendi.

CAP. XIII.

Emplastrum de cerusa.

℞. *Olei rosati* ℔ *ij.*
cerusæ ℔ j. ß.
ceræ albæ ℥ *iiij.*

Coquantur in vase terreo vel stanneo, fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Incertus quidem est emplastri huius author, sed incertior multo descriptio, simplicium dosis, & parandi modus: alii enim forma vnguenti conficiunt, vt Præpositus; alii forma emplastri, ad cuius compositionem nonnulli *lithargyrum, amylum, & ouorum albumina* ponunt, vt Paul & Myrepſ. alii ex *cera* tantum & *oleo* parant; alii ex *cera, cerusa & oleo.* Præterea sunt, qui duplum *olei* ad *cerusam* pondus assumunt; alii partes vtrinsque pares. Sunt, qui plus *ceræ*; sunt, qui plus *olei* adiiciunt. Vsitatior descriptio est, quam damus, facilior confectio, quam docemus, efficacior compositio, quam probamus, in qua *olei rosati, & omphacini* potius, quam communis libræ duę sumuntur, *cerusæ libra* vna cum dimidia, & *ceræ* tantum vnciæ quatuor ponuntur. Antequam vero *cerusa* emplastri confectionem ingrediatur, lauari pluries debet in aqua communi, vel potius *rosacea*, illam ducendo in pila marmorea cum pistillo ligneo: dein residere permittitur, & vbi infundo quieuerit, aqua effunditur, aliaque rursus affunditur, cum qua denuo versatur: idque teratur, quousque aqua nitida, & omnis impuritatis expers apparuerit; qua eiecta, ex *cerusa* remanente nobilissima, trochisci formantur, in sole siccantur, & vsui reponuntur. Eorum autem quantitas descripta ad nostrum emplastrum parandum sumitur, & tenuissime læuigatur, dein cum oleo lento igne subradiante sole coquitur, iugiter spatha versando, simulq; cera liquatur & agitatur, vt subeant cuncta in spissitudinem emplastro conuenientem.

Cerusæ lotio.

Præparatio.

Plurimi vsus est non modo ad vitia cutis, & superficiarias exulcerationes siccandas, sed ad vlcera maiora coalescenda, inflammationes sedandas, & intertrigines sanandas. Ambustis quoque plurimum prodesse certum est. *Vires.*

CAP. XIV.

Emplastrum pro stomacho.

℞. *Absynthii,*
menthæ,
maioranæ,
rosarum,
balaustiorum,
nucum cupressi an. ℥ *iij.*
zinziberis,
nucis moschat.
caryophillorum.
sem. anethi,
dauci an. ℥ *ij.*
benjoin,
styracis calamit. an. ℥ ß.
oleorum mastiches,
citoniorum an. ℥ *iij.*
ceræ flauæ ℔ ß. *Fiat emplastrum.*

COMMENTARIVS.

Quæcunque pharmaca forinsecus stomacho imponuntur, siue astringendo condensent, siue indurent, improprie & licentiose nimis Asclepiades, & Andromachus *malagmata* vocarunt. Rectius illa Galenus *cap. 5. lib. 8. comp med. loc. stomachica*, quod stomachum; vt *splenica*, quod splenem roborent, nuncupauit. Apte siquidem à partibus, quibus maxime congruunt, nomen mutuantur, licet aliis quoque prodesse comperiantur. Vnde emplastra *stomachica* optime dicuntur quæ stomachum roborare, & vires ipsius imbecilliores resarcire valent. Cuiusmodi sunt medicamenta multa simplicia, quæ

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-169808-p0222-4 DFG

quæ & primis qualitatibus ipsum calefaciendo recreant, & affinitate quadam respiciendo iuuant, ex quibus pauca quædã selegimus, ad nostrum hoc emplastrum concinnandum. Vix namque farraginem immensam simplicium inutilium probo, ex quibus emplastra stomachica vulgaria, parata video, quæ pharmacopœo tantum sunt sumptui, labori, oneri. Paucioribus itaque, sed præstantioribus eustomachicis, emplastrum hoc constabit, ad cuius apparatum *cera* primum cum oleis liquanda & versanda: dein *styrax* & *benioin* trita commiscenda, tum & reliqua tenuissime læuigata: atque omnia mouenda, subigendaque, vt in legitimam abeant emplastri crassitudinem.

Præparatio.

Cap. XV.

Emplastrum de mastiche.

℞. *Masticheſ ℥iij.*
boli armen. in vino nigro lotæ ℥j. ß.
rosarum ʒvj.
scobis eboris,
coralli rub. an. ℥ß.
terebinthinæ ℥ij.
ceræ flauæ ℔. ß.
olei myrtillor. ℥iij. aut q. s. fiat emplastrum.

Commentarius.

Stomachicum quoque est hoc emplastrum, sed non perinde calidum, ac *superius* descriptum: Nam cum stomachi omnis imbecillitas à frigida causa non semper proficiscatur, vt neque subuersio, quæ sæpius ab intemperie frigida ortũ ducit; aut supinitas, quæ iuxta intemperiem quamcunque, etiam citra vitiatos humores contingit, ait Galenus *cap. 3. lib. 8. comp. med. loc.* non est æquum, illi roborando, medicamentum perpetuo calidissimum adhibere, sed pro causæ affectionem committentis varietate idipsum variare, & immutare ratio suadet. *Impossibile enim est, pharmacum inuenire ad multas affectiones optimum*, & quod vni efficaciter, alteri imbecille prodest: Sæpeque accidit, vt emplastrum calidum stomacho adhibitum, feruido hepati plurimum officiat. Hinc prouerbium: *Stomachicum iuuit, & occidit hepaticum.* Calidiori igitur, & imbecillo ventriculo tutissime hoc imperabitur emplastrum. Ad cuius præparationem omnia pulueranda separatim erunt terenda. Deinde *cera* in oleo liquanda, liquatæ & igni substractæ *terebinthina* vnienda: tum *bolus, rosæ, ebur,* & *corallium* tenuissime læuigata permiscenda, tandem *mastiche* accurate subigenda in emplastri crassitiem legitimam.

Præparatio.

Commendatur illius virtus ad robur toto ventriculo conciliandum, feruorem illius contemperandum, supinitatem ac subuersionem cohibendam, vomitum compescendum, & imbecillitatem firmandam.

Vires.

Cap. XVI.

Emplastrum pro matrice D. Præpos.

℞. *Radicis bistortæ ℔. ß.*
ligni aloes,
santali moschatellini,
nucis moschatæ,
berberis,
antheræ an. ℥ß.
cinnamomi,
caryophyllorum,
schœnanthi,
florum chamæmeli an. ʒij.
thuris,
masticheſ,
Aliptæ moschatæ,
Galliæ moschatæ,
styracis rubei an. ʒß.
moschi gr xv.
ceræ citrinæ ℥ix.
terebinthinæ ℥iij.
ladani ℔. ij.
picis naualis ℔. j ß.
olei moschatellini ℥ij.
Fiat emplastrum secundum artem.

Commentarius.

Matrix seu vterus morbis quãplurimis

non tantum scatet, sed & *morborũ muliebrium pars maxima vel ab vtero, vel in vtero est. Eo enim male affecto, totum, pene dixerim, afficitur corpus; recreato, totum & recreatur ipsum.* Ob id medicamenta multa in illius solamen à Medicis imperantur, vt priapiscota, fotus, incessus, litus, vnguenta & emplastra, quibus aromata & suaueolentia permiscentur, quorum vel interius immissorum, vel exterius adhibitorum fragrantia, & odoris iucunditate plurimum delectatur, licet non sub odoris specie, vt in nostris institutionibus annotauimus. Vsitatius autem Topicum illi dicatum est *emplastrũ* ab illiusmet nomine, *pro matrice*, nuncupatum; ad cuius confectionem, *cera & laudanum* in frustula secta, cum oleo liquanda, & simul agitanda; mox *pix naualis*: Sic promiscue liquatis, & ab igne semotis, adhuc tamen calentibus *terebinthina* addenda, nec non *styrax calamita*. Omnibus ita vnitis & refrigeratis, reliqui pulueres permiscendi, spatha diligenter agitandi, versandi, & subigendi, vt ex omniũ concursu fiat emplastrum, vt decet spissum & odoratum. Præpositus nec adipes, nec olea ponit. Recte tamen parari nõ quit absque horum alterutro. Ob id *oleum moschatellinum* adiunximus, vt scopo & parti cõuenientissimum. Hinc colligitur, Nicolaum Præpositum non modo ineptum scriptorem esse, vt qui sæpius barbare loquatur, sed imperitum pharmacopœum, vt qui compositionem medicamentorum non sciat legitimam, nec parandi modum, nec consistentiam idoneam: mirorque, posterioris huius ætatis primates authoris adeo stolidi nomen patienter tulisse, aut eius paginas tam præcipitanter euoluisse, vt eius ineptias non aduerterint. Verum hæc obiter dicta sunto: Nolo enim sæuire in mortuum. *Acerbius tamen sæuiunt in viuos, qui medicamina periculi plena recipiũt.* Ad rem vero vt redeam, putant quidam *oleum gagatis*, aut aliud fœtidum debere permisceri, vt strangulationi ab vtero magis conueniat; improba tamen est illorum ratiocinatio, vt qui autument per matricis suffocationem fœtida ipsius regioni imponenda; quæ si in hoc affectu prosint, vt certe prodesse comperiuntur, naribus adhibenda sunt. Demus autem graueolentia ad regionem vteri conducere, ea tamen minime sunt commiscenda *moscho, santalo citrino, Aliptæ & Galliæ moschatis.* Non omittendum est, hic per *Anteram*, quæ ad huius emplastri cõfectionem accedit, *partem rosarum inferiorem capillamentis, granulisque comitatam* intelligi: non *antheram*, id est, *floridam*, quæ medicamentum erat compositum hoc nomine, ab antiquis, ad oris vitia descriptum, quod plane exoleuit. Vt legitur apud Actuar. *cap. 7. lib. 6. meth.* Aet. *cap. 22. tet. 2. ser. 4.* Cor. Cels. *cap. 11. lib. 6.* & alios.

Præparatio.

Nicolaum Præpositum esse ineptum scriptorem, & imperitũ pharmacopœum.

Antera duobus modis vsurpatur.

Emplastrum pro matrice vires habet eximias ad ipsius procidentiam, aberrationem, peruersionem. Illius enim deprauatum motum cohibet, symptomata hysterica restinguit, & pluribus aliis præter naturam affectionibus medetur.

Vires.

CAP. XVII.

Emplastrum contra rupturam, vulgo Herniam D.N. Præp.

℞. *Picis naualis,*
aloes an. ℥ iij.
lithargyri,
ceræ albæ,
colophoniæ,
galbani,
ammoniaci an. ℥ ij.
visci querni ℥ vj.
aristolochiæ longæ,
aristoloch. rotundæ,
gypsi an. ℥ iiij.
myrrhæ,
thuris an. ℥ vj.
terebinthinæ ℥ ij.
ysculorum, hoc est, vermium terræ,
gallarum,
symphiti maioris,
symphiti minoris,
boliarmen. an. ℥ iiij.

Ysculi.

sanguinis

sanguinis humani ℔.j.
oleorum mastiches, &
citoniorum an. ℔.ß.
Iuris pellis arietinæ q. s. fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Facile est medicamēta à Nic. Præposito inuenta, ab his, quę transcripsit, agnoscere. Quęn. adinuenit ipse, in multis vel deficiūt vel excedunt, vel in simplicium dosi, & parandi modo peccāt, vel inepta descriptione prostant, vt præter cætera, hoc emplastrum fidem facit, quod vix iuxta authoris mentem paratur, aut paratum pastæ cuiusdam durioris, quam emplastri potius consistentiam refert. Breui enim exsiccatur, induratur, & facile pulueratur. Propterea quædā olea superaddēda putaui, scopo accommodata, & pulueribus colligandis cōuenientia simul cum simplicibus reliquis.

Præparatio. Vt autem rite paretur, *pellis arietis iunioris recenter detracta in frusta secta*, cū *pilis* duodecim horas, aut etiam diem integrum, si sit opus, coquitur ad eius dissolutionem: dein exprimitur decoctū, & abiicitur lana: In libra vna liquoris colati *bacca visci querni*, aut alterius arboris, cognatæ qualitatis coquuntur, donec tabescant, & aquea exhalet humiditas: tum percolantur. Interea *ysculi*, seu *lumbrici terrestres vino* abluuntur, & ad dissolutionem coquuntur & colantur: Colaturę olea permiscentur, & igni denuo redduntur, ad seri totius discussionem. Postea duæ hæ colaturæ commiscentur: his liquantur *cera, colophonia & pix*, exacte versando, ne vrantur. Liquori coctura pene consumpto, *galbanum & ammoniacum in vino rubro* diluta, colata, & ad *mellis* spissitudinem cocta, commiscenda. Omnibus igni substractis *terebinthina* ponenda: tum demum pulueres ex arte læuigati & creti, ex omnibus sic debite præparatis, mixtis, vnitis, & accurate subactis, fit emplastrum consistentiæ legitimæ.

Baccarum visci querni penuria (desunt enim sæpissime) cōsentit Ioubertus *tauro-collam* subrogari. Alia adhuc multa astringentia superaddit, vt vis insit emplastro magis agglutinatoria. Arnaldus inepte *sanguinem hominis ruffi* postulat: Melior siquidem est, qui ex alio, modo sano & polyhæmo habetur: Æque aptus & suillus. Prępositus *ceram rubram* exigit, id est, recentem, quæ ita flauescit, vt subrubra appareat, sed *alba* est accommodatior. Vult quoque marmor, in quod massa iniicitur, *oleo violato* madere, nos *mastichinum* præferimus.

Vires. Efficacissimum est ad laxiores partes constringendas & roborandas, ad fluxiones cohibendas, ad dilatationem productionis peritonei, per quam intestinum delabitur, coarctandam. Ob id ad ramicem, seu enterocelem, vulgo herniam, valde confert, vnde *emplastrum ad herniam* à Pharmacopoliis dicitur, à quibusdam *de pelle arietina*, à Manlio *emplastrum pro Crepatis*.

Emplastrū de pelle arietina.

CAP. XVIII.

Emplastrum catagmaticum, seu ad fracturas ossium.

℞. *Radicum althea,*
symphiti maioris.
visci querni an. ℥ij.
plantaginis,
chamæpytheos,
hypericonis an. m j.
Fiat decoctio in æquis partibus vini nigri, & aquæ fabrorum ad medias.
Colaturæ adde
mucaginis seminis citoniorum in decocto omazorum extracta,
olei mastich.
ol. rosar. an. ℥iiij.
ceræ virginis ℔.j.
lithargyr. auri ℥ij.
terebinthinæ ℥iij.
balaustiorum,
rosarum,
myrtillor.
acaciæ an. ℥ß.
mumiæ,

granorum androsæmi,
colophonia,
mastiches,
succini an. ℥vj.
picis nauali ℥j. ß.
bol. armenæ,
farinæ volatilis,
thuris an. ℥j. ß.
sanguinis draconis ℥ij.
Ex arte fiat emplastrum.

COMMENTARIVS.

Vt partes corporis inter se forma, temperie, & actione sunt dissimiles, sic dissimilibus opus habent medicamentis, quibus vel conseruantur, vel curantur; alia enim oculus, alia pulmo, alia vterus, alia ossa male affecta postulant; & sæpe diuersis medicamentis eadem pars eget, pro affectionis, qua lacessitur, diuersitate; nam quę ossium cariei, seu teredini conducunt, raro aut nunquam in ipsorum fracturis vsurpantur; quibus sanandis chirurgorum maxima pars astringentia sola perperam adhibet: quidam *oxycroceum*; alii *emplastrum de pelle arietina*, seu *contra rupturam*: alii vulgare *ceroneum*; à quo forsan detorta est illius emplastri nomenclatura, quod Lutetiæ tanti nominis est, & singulis opem efflagitantibus, abs quodam sine discrimine datur, & promiscue morbis omnibus & partibus adhibetur: vnde ab occlusis meatibus & retentis humoribus excrementitiis sæpe dolores ingrauescunt, nonnunquam pruritus ingens oritur, sed sæpius vlcera nascuntur, vt in multis obseruaui.

Peculiare igitur debet in pharmacopoliis catagmaticum optimum haberi, quod non solum vim habeat adstringendi & roborandi, sed partis temperiem conseruandi, pori sarcopidis, *Alrosboth* Arabes vocāt, generationem & incrementū accelerandi: Cuiusmodi est, quod nunc exhibemus, cuius prēparatio, licet ex formula descriptionis satis pateat, in tyrunculorū tamen subsidium apertius declarabitur. Primū igitur radices mundatæ, & in frustula sectæ, & herbæ minutim incisę in pari portione *vini nigrioris, & aquæ chalybeatæ*, vel *fabrorū* coquentur ad mediæ partis dissipationem. In percolatum liquorem mucagines iniicientur, elixabuntur que, donec aquosa exhalet humiditas: tum olea miscebuntur; mox *cera*; post *litharyrus*. Igni sublatis & sufficienti coctura, & agitatione vnitis *terebinthina* adiungetur: deinde puluere: omniaque simul probe miscebuntur, agitabuntur, subigentur, vt coeant in emplastrum consistentia legitimum.

Alrosboth.

Præparatio.

Si *Androsæmum* non suppetat, in eius locum *hypericonis semen*, aut *summitates* substituentur. Per *ceram virginem* flaua, seu citrina & recens à melle secreta intelligenda est, quæ neruis roborandis aptior est & vtilior.

Cera Virginea.

Emplastrum catagmaticum vires habet insignes ad fracturas ossium sanandas: Eorum enim coalitum iuuat, & accelerat, callum, quo simul agglutinantur, auget, calorem partis natiuum fouet, & humorum fluxiones sistit.

Vires.

Chirurgos hortor, emplastrum hoc parare, nec ignaros quosdam tam libere pati, qui vnico ceroneo, vt vocant, seu emplastro, forsan sine ratione cōcinnato, omnes plagas, vt vulgo fertur, sanare promittunt.

CAP. XIX.

Emplastrum Vigonium, seu de rana.

℞. Oleorum chamæmeli,
anethi,
de spica,
de lilio an. ℥ij.
laurini ℥j. ß.
de croco ℥j.
pinguedinis vituli ℔ ß.
euphorbii ʒv.
thuris ʒx.
adipis viperæ ℥ij ß.
ranarum viuentium n. vj.
lumbricorum lotorum in vino ℥iij. ß.
succorum radic. ebuli,
enulæ an. ℥ij.
schœnanthi,

ßœchæ-

stœchados,
matricariæ an m.j.
vini odorifer. ℔.*ij.*
Bulliant omnia simul ad consumptionem vini. Colaturæ adde
hydrargyrii ℔.*j.*
terebinthinæ claræ ℥ *ij.*
ceræ albæ, vel potius flauæ q.s.
styracis liquidæ ℥ *j.* ß.
Post hæc ab igne depone, & vbi refrixerit, misce *argenti viui saliua hominis ieiuni extincti* ℥ *iiij.* misce diu pistillo, & fac emplastrum.

COMMENTARIVS.

Vt India naturæ statuto luem veneream simul & remediũ protulit: Sic Italia, in quam primum aduecta est, hoc morbi genere totam Europã infecit, & optimo medicamento refecit. Ioannes quippe de Vigo Italus, vt suis, vel etiam *sibi*, forsan consuleret, emplastrũ hoc eximiæ virtutis cõposuit, ad Italici morbi, quem inepte *Gallicum* appellat, curationẽ: cuius licet probetur descriptio, improbatur tamen modus parandi, quem ipse præscribit. Vult n. simul ac confuse omnia concoqui ad *lythargyrum* vsque; sed recentiores paulo aliter, & melius multo sic apparant.

Præparatio. Lumbricos terrestres vino ablutos, & ranas viuẽtes maiusculas, & aquaticas in pinguedinib. porci & vituli simul cum vino coquunt, ad tertiæ partis vini cõsumptionem; deinde *matricariam* addunt. *stœchadem* & *schœnanthum*, & rursus elixant ad vini deperditionem: tum succos ponunt & olea; paulo post *axungiam viperæ*, aut eius defectu *colubri*. Adhucq; coquũt ad humoris aquei excussionẽ, & postea fortiter exprimunt. In percolato iure *lithargyrum* Leuigatũ agitant, nutriunt, & iugiter versando coquunt ad formã vnguenti; tũcq; *ceram* adiiciunt, & liquant. Post hæc ab igne remouent; *thus* & *euphorbium* trita coniiciunt; deinceps *terebinthinam* & *styracem*. Omnibus ordine dicto mixtis versatis, vnitis & refrigeratis, *argentum viuũ* per pannum densum traiectum, & saliua hominis ieiuni extinctum exacte permiscent, terunt, subigunt, & in formam emplastri idoneam reducunt, ex quo magdaleones formant, & vsui reponunt.

Optima est hoc emplastrum parandi ratio, quam peritiores Pharmacopœi sequũtur, inter quos nonnulli pondus *hydrargyri* duplicant, alii triplicant, vt vires nanciscatur efficaciores ad Italici morbi expugnationem. Quidã illius extinctionẽ cum saliua ieiuni damnant, maluntq; cum *terebinthinæ & axungiæ porci* aliqua portione extinguere; nec quidem male istis omnibus modis castigatur: Mallem tamen *saluiam* assumere; illius enim succo castigatus *hydrargyrus* neruis minus obest.

Quærunt multi, quodnam oleum sumendum sit pro *oleo de spica*, cuius multæ perhibentur varietates? quibus, vt paucis respondeam, dico Vigonem illud oleum intelligere, quod per destillationem trahitur, ex *lauandula* maiore latifolia, quam vulgus *Aspicam* nominat: non vero aliud, quod per infusionem educitur ex *spica Indica*, quod idem author cum Mesue semper vocat *oleum Nardinum, vt lib. 8. Antidotar. cap. 4.* Olei vero de spica alibi meminit, nempe *lib. 4. capit. de auxiliis ad dolorem dorsi.* *Differentia inter oleum nardinum & oleum de spica.*

De *ranis* quoq; non conuenit inter omnes, alii namque aquaticas, alii syluaticas, seu rubetas venantur, sed palustres, seu aquaticas rubetis sæpe venenatis prætulerim: verum aliæ aliarum defectum sine magno discrimine facile supplebunt; atq; has vel illas quisque seligat pro animi arbitrio, cum æque fere huic externo medicamento conueniant.

Vires autem huius emplastri, quod forma cerati, vel vnguenti multi parant, non modo Medicis, Pharmacopœis, & Chirurgis notissimæ sunt, sed omnibus, qui Veneris calcitratu fuerunt oblæsi. *Vires.*

CAP. XX.

Tela Galteri, vulgo Sparadrap.

℞. Olei rosati ℔ ß.
seui arietini ℥ iiij.
ceræ ℥ x.
lithargyri,
resinæ pini,
thuris,
mastiches an. ℥ ij,
bol. armen.
farinæ volatil. an. ℥ j.

Ex arte fiat emplastrum, in quod adhuc liquatum, & calidum immergatur tela parum attrita.

COMMENTARIVS.

Ad emplastrorum cateruam refertur quædam tela vtrinque emplastica, quam recentiores modo *Sparadrapum*, modo *telam Galteri* nominant, cuius multæ varietates dantur, à varietate emplastrorum, quibus inficitur tela, sumptæ: alia enim vulneraria, alia catagmatica dicitur: Illa vulneribus magis, hæc ossibus agglutinandis dicatur, vtraque tamen vtrique affectioni proficua. Sed nullis in morbis Sparadrapi frequentior est vsus, quam in vlceribus antiquatis, & in ipsis fonticulis à pyrotico relictis. Ad hæc autem omnia valet, quod hic exhibemus, ad cuius confectionem *seuum* & *cera* primum liquanda cum oleo: liquatis *lithargyrus* subtilissime tritus, commiscendus, ducendus, nutriendus, & spatha assidue mouendus, coquendus. Post hæc reliqui puluerés addendi, & ita versandi, permiscendi, & vniendi, vt in legitimum abeant emplastrum, in quod adhuc calidum & liquidum tela quodam modo vetustate iam attrita demergenda, & sæpe inculcanda, quousque infecta plane, & vndiquaque inquinata, & quasi incrustata fuerit. Tuncque extrahenda, & exponenda aeri, vt refrigerata obdurescat, & ad futuros vsus seruetur.

Parandi modus,

Tela hæc partim sarcotica est, partim collectica & epulotica, hoc est, vim habet nouam carnem generandi, vulnera glutinandi, & eadem, vt & vlcera, exsiccandi, & ad cicatricem ducendi. Fluxiones quoque sistit, & partes, quibus adhibetur, roborat. *Vires.*

Qui alias Sparadraporum descriptiones desiderarit, legat *caput vlt. sectionis 2. libr. 3. nostrarum Institutionum.*

Porro ex aliis emplastris liquatis tot sparadrap, quot illa sunt, possunt hac arte parari.

Alia quædam emplastra pauca tamen omisimus, quorum vsus vel improbatur, vel non satis probatur, vel affinis sit eorum qualitati, quæ *superius* à nobis describuntur. Exoleuit enim emplastri vtriusq; *Barbari* & *Diaphœnici* vsus: *Apostolicum* vero rarissime paratur, eoque facile carere poteris, qui Diuinum habebit, vt Ceroneo, qui *oxycroceum.* Præstantiora autem, vsitatioraq; dedimus non modo emplastra, sed alia medicamenta, tam quæ exterius adhibentur, quam intro sumuntur; quę omnia si parare voluerit Pharmacopœus, & in officina seruare, nihil illi deerit morbis omnibus expugnandis. *In Gallia quidem, in Germania autem minime.*

ADDITIO.

Emplastrum stomachale.

℞. *absynth.*
mastic.
cyperi,
zinzib.
costi an. ℥ ß,
calam. aromat.
aloes an. ℥ iij,
caryophyllor.
nucista,
iunci odorat.
fl. nard.
macer. an. ℥ j. ß,

gall.

gall.moschat.ʒ ß. Mi.
Omnia succo cytoniorum excipiantur in massam. fiatque Emplastrum extensum super alutam ad formam scuti duplicatum syndone cum ligamentis vt decet pro stomacho.

Emplastrum contra flatus.

℞.ol.aneth.
chamomel.an.ʒ vj,
petrol.flaui ʒ j, ß,
baccar.lauri,
sem.cymin.
carui an.ʒ ij,
aneth.ʒ j. ß,
cinnam.
piper.long.
galang.an.ʒ j.
tacamahac.ʒ ß,
cera,
terebinth.an.quant.suffic.Mi.
f.ceratum tenax.

Emplastrum contra fluxum ventris.

℞.ol.myrthin.ʒ j,
nardini ʒ iij,
nucist.express.ʒ j,
bol.armen.
hæmatit.
sangu.dracon.
nuc.cupress.an.ʒ j,
croc.mart.
hypocyst.
acacia an.ʒ ß,
Cera & terebinth. an.quant. suffic. Mi.
f.Emplastrum.

Emplastrum spleneticum. Pistorii.

℞.sulphur.viui ʒ ij,
styrac.calamit.ʒ j, ß,
thuris ʒ j,
myrrh.ʒ iij.
piper.long.℈ iii.ß,
croci ʒ iij,
ammoniaci,
galbani an.ʒ j,
balsami ex aloe ʒ ij. Mi.
cum ol de capparib. & cera f. Emplastrum, quod corio & serico obductum transuersim consuatur, appensis funiculis, vt alligari possit.

Aliud.

℞.ol.de capparib.ʒ vj,
nardini,
cheirini an.ʒ iii,
succ.bryon.
cyclam.
gentian.an.ʒ ß,
medull.ceruin.ʒ ß,
pulu.myrrh.
cinnam.
macis,
piper.long.
croci an.℈ j,
ammoniac.in aceto dissol.
& colati ʒ vj,
ol.spicæ ℈ ß, Mi. & cum cera ac terebinthina f.ceratum.

Emplastr.hepaticum.

℞.cerat.santal.ʒ ij,
santal.citrin.ʒ ß,
pulu.lign.aloes,
myrrh.
croci an.℈ j. Mi. & cum paueo oleo myrthino cum serico & impassatione formetur Emplastrum.

Emplastrum pectorale. Pistorii.

℞.farin.sem.lini,
fœnugr.an.ʒ vj,
rad.irid.florent.ʒ ß,
helenii ʒ ij,
sem.cartham.ʒ iij,
fœnic.ʒ ij ß,
croci ʒ j,
cassiæ extract.ʒ ij. ß,
butyr.popul.ʒ ij,
cera.ʒ j. ß,

terebinth.

terebinth ℥ j.
ol.viol.ʒ iij.ß.Mi.f.Empl.

Emplastrum ad lumbricos.

℞.balsami ex aloe
Extract.rad.gentian.an.ʒ j.ß,
cum puluere myrrh.q.s.& pauco spiritu vinif. Empl. quod duobus pannis ventriculo & vmbilico applicetur.

Emplastrum ad dorsum.

℞.mumiæ ℈ j,
nuc.cupress.
bol.armen.
sangu.dracon.
mastic.
thur.an.℈ ij,
ol.myrthin.
cydon.an.℥ ß,
Cera quant.suffic.Mi.f.Empl.

Emplastrum ad podagram. Pistorii.

℞.Emplastr.diachylon.magn.℥ ij.
oxycroc.ʒ v,
medull.seruin.
pingued.vrsinæ an.ʒ iij,
ol.vulpin.℥ j,
tacamahac.℥ ß.Mi.
fiat Emplastrum.

Emplastrum ad dolores oculorum.

℞.bol.armen.ʒ ij,
mastic.
thur.an.ʒ j,
lapid.hæmat.
tragac.an.ʒ ß,
ol.myrth.
rosac.an.℥ ß.
Cera & terebinth.an.quant.suffic.
Mi.f.Empl.

Emplastrum D.Bechtholdi Riuii ad dolores ischiadicos.

℞.sem.sinap.
vrtic.
sulphur.
bdellii in destil.alexic.dissoluti
spum.mar.an.℥ ß,
ammoniac.similiter dissol.
rad aristol.rotund.
ol.antiq.
cera an.℥ j,Mi.f.Emplastrum.

Emplastrum contra rupturam.

℞.thur.alb.
myrrh.rubr.
lapid.hæmat.
gumm serapini,
opopan.
bdellii,
terebinth.
seui hircin.
exang.vrsin.
tragac.alb.an.℥ j.ß,
sangu.dracon.ʒ xij.
Sicca in puluerem redigantur & gummi in aceto dissoluantur ac reliqua commisceantur.

Emplastrum mastichinum.

℞.fol.lentisc.
myrthill.an.℥ ß,
sumach.
berber.
hypocystid.
ros.rubr.
acac.
sandarac.
corall.rubr.
terr.sigill.
bol.armen.an.ʒ ij,
menth.
galang.
cyperi
coriandr.
lign.aloes.

cinnam.

cinnam. an. ʒj ß.
cumin. in acet prep.
absynth. an. ʒiij.
gallia moschat.
sampsuch.
anthos an. ʒß.
mastich. ʒj.
thur.
laudani an. ʒv.
cera
resin. an. ℥iiij.
terebinth. ℥j ʒvj.
pic. naual. ℥j.
ol. mastich.
nardini an. ʒj. Mi.

Emplastrum ad calculum vesicæ post balneum applicandum.

℞. ol. de spica,
chamom.
aneth. an. ʒvj.
scorpion. ℥ß.
ammoniac.
bdellii,
picis in aceto dissollutor. an. ℥ß.
oliban. ʒiij.
Euphorb. ʒj. Mi. f. Empl.
quod calidum super pubem ponatur.

Emplastrum ad carunculam colli vesicæ. Horatii Augenii.

℞. aloes optim. ʒij.
aristolog.
myrrh. an. ʒiß.
thuris prep. ʒß. Mi.
f. omnium puluis, ex quo cum styrace liquida formetur Empl.

Emplastrum Herculis Saxoniæ ad hydropem.

℞. puleg.
calamenth.
origan.
chamædr. exiccator. Et pulueriſat. an. ℥ij.
cinnam.
calam. aromat.
myrrh.
aloes an. ℥j.
ſquinanth ℥ß.
ſem. rutæ ʒij Excipiantur omnia melle aut felle bouino & f. Empl. ventri applicandum.

Emplastrum Eiusdem ad Ischuriam cum febre.

℞ farin ſem. lini ℥iiij.
rad. alth. coct. Et per cribrum transmissæ ℥iiij.
caricar. pingu. coctar. & contusar. ℥ij.
olæ ſem. lini
pingued. anat.
gallin. an. ℥ij.
decoct. alth.
ſem. lini,
caricar.
paſſular. quant.
ſuffic. Mi f. Empl.

Emplastrum Eiusdem ad immoderatum fluxum menſtruorum.

℞ fuligin. camin.
farin volatil. molendin. an. ℥ij.
bol. armen.
ſangu. dracon.
thuris an. ʒß.
album. ouor. nr. ij.
ſucc. portulac. vel plantag. aceti an. quant. ſuffic. f. Empl.
quod applicetur partim dorſo, partim ipſi vtero.

Emplastrum ſeu ceratum Leonardi Fioravanti ad peſtem.

℞. reſin. pini rec.
ſandarac.
cera rec.
ſeui caſtrati,
fell. bouini an. ℥iiij.
bulliant in ℥xviij. ol. ſem. lini vſquè dum fumum fœtentem ediderit, poſtea ab

igne amoueantur, per linteum traiiciantur, addatur de nostro cerato magistrali ad pondus omnium, iterum coquantur; traiiciantur & cum sequenti puluere commisceantur.

℞. thur.
mastic.
myrrh.
sarcocoll.
sangu. dracon.
ammoniac.
virid. æris an. ʒß. Cerato prædicto, dum adhuc calet, commisceantur & ad vsum reseruetur.

Emplastrum è cancris ad calculum.

℞. cancror. nr. x.
coquantur parum in lacte & contundantur, rursum bulliant, in colatura ponantur panis alb. ʒiij.
vitell. ouor. nr. iij,
pistentur simul in mortario:
adde ol. chamomel.
butyri an. ʒj.
croci ℈ß. redigantur in formam Emplastri, quod renibus applicetur.

Emplastrum consolidatiuum D. Angelbergeri.

℞. ol. commun. ʒij.
seui cervin. ʒiiij.
cerussi.
litharg. an. ʒij. Coquantur simul ad spissitudinem Emplastri, cui adde ceræ ʒiiij.
terebinth. ʒj.
resinæ ʒß.
vltimo adde mastic.
oliban.
myrrh. an. ʒß. Mi.
f. Emplastrum.

Emplastrum de sapone D. Angelbergeri.

℞. sapon. venet. ʒv.
lixivii fortis ʒiij.
terebinth. ʒij.
vngt. apostol. ʒ. ß.
lapid. hæmatit.
aloes an. ʒijß.
aristol. longæ ʒjß.
ceræ citrin.
axung. vrsin.
picis naual. an. quant. suffic. Mi.
Primum sapo in lixivio dissoluatur & coquatur ad consumptionem lixivii, postea addatur cera vna cum pice axungia & terebinthina, iterum ad formam Emplastri coquatur, & vltimo puluères admisceantur.

Emplastrum de stercere columbino.

℞. gumm. ammoniac. ʒjß.
sandarac. ʒvj.
stercor. columbar. syluestr.
subtilissime puluerisat. ʒiij.
mastic. ʒj.
Incorporentur omnia simul in mortario cum pistillo calido in aceto intincto & f. Emplastrum, quod in catarrhis diuturnis capiti imponitur ad materiam retinendam.

Emplastrum maturans, resoluens, malam carnem putrificans, bonam dissipando crescere non permittens, doloresque mirabiliter sedans.

℞. ol. laterini rectificati ℥viij.
opopanac.
galban.
bdellii an. ʒiij.
reductis ad formam liquidam adde farin. fabarum ʒiij.
ficuum nr. iiij.
caphur. tritæ ʒj.
Mi. in Emplastrum, quod calide applicetur quantum æger ferre potest.

Emplastrum arthriticum, Medicorum Francofurtensium.

℞. Empl. diachylon. magn. ℥vij.
oxycroc.
diapalm. an. ʒij.

medulli

medull.cervin.
axung.vrsin.an.℥j ß.
tacamahac.in vino dissolut.℥ij.
Mi.f.sec.art.Emplastrum, quod oleo vulpino malaxetur.

Emplastrum de galbano Caspari Peuceri ad suffocationem vteri.

℞.sagapen.
opopan.
galban.an.℥iij.
pulv.castor.
asæ fœtid.an.℥ij.
pulver.matric.℥iij.
ceræ ℥xij.(vel ol.absynth.q.s.)f.sec.art. Emplastrum gummis in aceto dissolutis. Extendatur super alutam & coopertum syndone in longitudine sesquipalmæ & latitudine trium digitorum.

Emplastrum è cassia officinæ Phorcensis magni vsus ad pleuritides.

℞.fl.verbasc.
borrag.
violar.
malv.an.M ß.
papav.rubri M j.
chamomill.p j.
sem.fœnugr.
lini
anis.
rutæ.an.℥ß.
ol.amygd.dulc.
violar.
aneth.an.℥x.
vngt.pectoral.℥ij.
cass.extract.℥iij.
ceræ.℥j ß.
Flores & semina subtiliter pulverisentur, fiatque Emplastrum.
in iunioribus si vsurpatur, augeri potest oleum amygd.dulc.

FINIS LIBRI SEXTI.